

¶ Incipit tabula huius sequentis libri

De quamqz horribilibus exemplis contra eos qui vitam suam emēdare volētes statū cū cōpūctōis spūi sentiūt se pfectos eē arbitrāt et i mō vivēdi eligēdo saīs cōsilijs nō vtūt s̄ iuxta motū capitis sui ambulant.

De mala libertate canoīcoꝝ seclāriū. 1

Quid sit scd̄m carnē vivē. 2

Cū quib9 cōvsari dēt canoic9 sclāris. 3

Qui nō vult rgi et dirigi nō ē canoīc9. 4

Quilibet canonicus aut vicari9 pmo debet intentionem suam dirigere ad dn̄m deum. 5

Quibz canoīcus aut vicarius debet adūtē quibus et qualib9 debitor sit iuxta vacationē suā et h° q̄ debet opere adimplere. 6

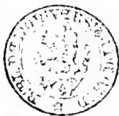
Valde multa ad hoc requirūt q̄ aliquis rite officium diuinum psoluat et q̄ aliquis dignus habeat diuinis inter esse. 7

Si aq̄ de ātiquis obsuācijs ecce sūt collapsa pt ca noi9 laborae p refarmacōe eoꝝ etc. l in dō. ppria supple illa p alia excercitia spūalia. 8

De regula canoicorum secularū que in quibusdam ecclesijs habetur. 9

Qui hanc formulā studeose seruauerit etiā in sclō manētes religiosam vitā ducē pnt. 10

Canoicis et vicarijs bone voluntatis malicia hui9 temporis obesse non poterit faciant melius quod

Incipit tabula huius sequentis libri

De quinqz horribilibus exemplis contra eos qui vitam suam emēdare volētes statū cū cōpūctōis spūs sentiūt se pfectos eē arbitrāt et ī mō vivēdi eligēdo sais ɔsilys nō vtūt ſz iuxta motū capitis sui ambulant.

De mala libtate canoīcoꝝ seclariū. 1

Quid sit secūdū carnē viuē. 2

Cū quib9 cōūsai dēt canoic9 sclāris. 3

Qui nō vult ėgi et dīgi nō ē canoic9. 4

Quilibet canonicus aut vicari9 pmo debet intenti onem suam dīgere ad dūm deum. 5

Quibz canoīcus aut vicarius debet adūcē quibus et qualib9 debitor sit iuxta vacationē suā et h° q debet opere adimplere. 6

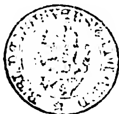
Valde multa ad hoc requirūt q aliquis rite officium diuinum psoluat et q aliquis dignus habeat diuinis mīr esse. 7

Si aliq de ātiquis obsuācijs ecce sūt collapsa pt tamen noi9 laborare p refarmacōe eoꝝ etc. l. in dō. ppria supplē illa p alia exercitia spūalia. 8

De regula canoīcorum secularū que in quibusdam ecclesijs habetur. 9

Qui hanc formulā studeose seruauerit etiā in sclō manēdes religiosam vitā ducē pnt. 10

Canoicis et vicarijs bone volūtatis malicia hui9 temporis obesse non potest faciant melius quod

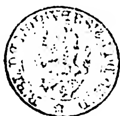

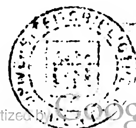

Incipit tabula huius sequentis libri

¶ Incipit tabula huius sequentis libri

De quinq; horribilibus exemplis contra eos qui vitam suam emēdaē volētes stati cū cō-pūctōis spm̄ sentiūt se pfectos eē arbitrāt et i mō vivēdi eligēdo sanis ɔsilys nō vtūt sed iuxta motū capitis sui ambulant.

De mala libtate canoicoꝝ seclāriū. 1

Quid sit seciidū carnē viuē. 2

Cū quib9 cōuersai dēt canoic9 sclāris. 3

Qui nō vult rgi et dirigi nō ē canoic9. 4

Quilibet canonicus aut vicari9 pmo debet intentionem suam dirigere ad dn̄m deum. 5

Quibz canoicus aut vicarius debet aduītē quibus et qualib9 debitor sit iuxta vacationē suā et h° q̄ debet opere adimplere. 6

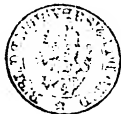
Valde multa ad hoc requirūt q̄ aliquis rite officium diuinum psoluat et q̄ aliquis dignus habeat diuinis inter esse. 7

Si aūt de atiquis obsuācys eccie sūt collapsa pt ea nōi9 laborare p refarmacōe eoꝝ. etc. l' in dō. ꝓpria supplē illa p alia exercitia spūalia. 8

De regula canoicorum secularium que in quibusdam ecclesys habetur. 9

Qui hanc formulā studeose seruauerit etiā in sclō manēes religiosam vitā ducē pnt. 10

Canoicis et vicarys bone volūtatis malicia hui9 temporis obesse non potest faciant melius quod'. 11

¶ Formula viuendi canonicorum siue vicariorũ secularium aut etiã deuotorum p̃sbrõrum.

[S]Ic psalmũ dicã nomini tuo in sclm se=
culi vt reddã vota mea de die in diem
Scribit ps. 60. Sup hoc verbo dicit
glo. Aug9. Si vis meẽnũ psallere red
de vota in isto die .i. quod pmisisti nũc solue donec
venias ad illum diem in quo phennit cũ omnibus
sanctis deũ laudes. De omnib9 enĩ bois q̃ in pñti fa
cimus deũ in futuro perhennit laudabim9 Qd igit
ubi acturi sumus hic inchõre debemus Ecce vene
rabilis dñe q̃ breue verbũ sed fecundũ et omni su
auitate plenum. vr̃oq3 desiderio aptissimũ. Scribi
tis namq3 et rescribitis pro aliqua exhortacõe et in
forcõe vob̃ trãmittẽda sup q̃litate status vr̃i q̃si nõ
habeatis ad manũ sanctorũ regulas et formulas
iuxta quas secure vos regulare possitis Si non
humilitas vestra pait et bona vita vos excusarent
deridendi nos occasionem potius q̃ exhortationẽ
aut iformationẽ expetere timẽm9 Coacti igit de9
scit facẽ temptam9 quod nescim9 et nisi ipse tala
mum diriqat inutilis erit labor iste. s3 ut n̄ pnicio
sus Rõnũ p̃ enĩ sermo extus doctum quẽlib3 aut
exasperat aut ipedit Et cum ego vestre persone
noticiã nõ habeã nisi tãtullũ qd sicut dcm̃ ẽ michi
p̃sbr̃ estis et cuiusdã cathedralis ecclesie canoic9
¶ Idcirco secure consulẽ non valeo. Dicit beatus .j.

gregori9 in pastorali suo Non una et eademq;
exhortatio congruit quia nec cunctos par morum
qualitas abstringit· Quod uni prodest alteri non
nūq̄ obest· dicam ꝟeni hanc breuiter sub quintupli
ci exemplo que vos in admirationem et cautelam
magnam adducere debet Non longe ante hos an
nos presbiter quidā fuit ad modū bone vite quē
hoc ordine diabolus decepit Consuluit namq; sibi
vt se interficeret vt martir fieret asserens hoc do
mino plurimū placere Tandem miser accepto pu
gione ꝓpriū perfodit ventrē· sperās in hoc obsequi
um se prestare deo· sed cum plagam sensisset ulti
co exclamauit dicens Heu heu deceptus sum Ac
currentibus autem vicinis et causam sciscitātib9
cuncta narrauit morq; miserabiliter vitam fini
uit Alius quidā valde timorate vite cum informa
ri nollet in erroneam conscientiam lapsus dixit se
desperare de venia ꝓpter seueritatem iudiciorū dei
qui similiter laqueo se suspendens interijt· Terci
us quidā presbiter castissime vite fuit· ita vt nec
probate vite feminis loqui auderet Verū cū ad be
atam mariam in heremo peregrinari disponeret
virgo quedam sancti propositi eidem se sociauit
vt hac occasione diu conceptam deuotionē sibi col
loquendo reuelaret· sed proch dolor post longa eiū
tandem colloquia in carnis vicium sunt collapsi·
Altera eciā quedam virgo per omnia probissima

michi nota cũ ñ poneret modum deuotioni sue·eo
ꝙ iugiter orare et contemplari vellet·in frenesim
perpetuam cecidit·Quedam eciam virgo cum ma
ceraci nollet ex magna deuotione·a seculari conũ=
satione abstinere disposuit Hanc inimicus in tã=
tam auaricie facem depulit vt de eis quoqȝ salute
plurimum timeretur· Hec venerabiles dñe breui
ter dixerim vt e vicino ostenderem·quantum eciã
periculum in sacris exhortationibus contingere po
test·si non debite applicentur·Ecce ponamus ante
nostros oclos quinqȝ hos qs pfati sumus Si pmo
dixerimus ꝙ fortiter in via dei ãbulare debuerit·
ecce inde occasionem proprie necis accepit·Si se=
cundo dicamus vt deum timeat·ecce inde in despe=
racionem corruit·Si tercio dixerimus·proximũ
tuũ ama sicut teipsũ·ecce propter hoc in luxuriam
cecidit·Si quarto contemplationi insiste·ecce hac
occasione in amentiam peruenit·¶Si quinto dix
erimus vt prudenter se gerat in omnibus·ecce
propterea enim i auaritiã irremediabiliter lapsa
est·¶Omnes hee doctrine ꝙ̃ sancte ꝙ̃ deuote sint
Sed hys personis sic dispositus quam sint perni=
ciose·¶Dat idem Gregorius exemplum de pane
qui vitam fortiorum roborat ꝛ paruulorum necat
Similiter et medicina que nonnunꝙ̃ vni morbũ
minuit et alteri vires aufert·sic sacra scriptura ẽ
ꝗbusdã odor vite in vitã ꝗbusdm odor mortis in

morbum. Neq3 hoc ideo venit quasi sacra exhortatio mala sit. sed propter insufficienciam audiencium que communiter ex superbia pullulare solet Nam sunt plerique qui cum cito spiritum compunctionis se ciunt. statim se perfectos arbitrantur. Neq3 vllius magistery moderamini se subdere volunt dicentes ego sum bone voluntatis totum quidquid dico et facio cordialiter noto &c. Quasi hoc sufficiat contra tot anqui hostis versucias. et quia nunquam dscipuli veritatis fuerunt. ideo facile a spiritu erroris seducuntur. Nulla enim ars haberi presumitur nisi prius intenta meditatione discatur Dicit quidam venerabilis doctor quod bone voluntati nichil est periculosius. si non recta racione reguletur. Hoc est notabile et formidolosum verbum. et dat racionem. quia de natura voluntatis est quod sit ceca et de natura hominis est quod sit sui dif fusiuum. Que igitur semper ceca est et vbiq3 discurrere voluerit. quid illi restat nisi casus continuus. Vnde Cirillus de hoc sic dicit Certe nil plus nocet quam alicui spreto consilio vt propria precipit voluntas ambulare. qui sue tantum voluntati credit in amicus q facit finem odibilem adinueniet. Exempla de hoc sunt infinita Igitur qui secure ambulare desiderat non sibi confidat. nec deum temptare debet quasi ipse sibi desuper scientiam infundere merito teneatur quia ipsum amoroso corde querit Hoc namque et ipse dedit. sed nec de hoc sibi blandiri quasi quam poterit quod bone voluntatis est quasi hoc a se habeat sed sollicite pensare debet quo

talētū sibi diuinitus datū digne expendat gratie dig ne coopando sciens q nō omnia carismata sil' donātur in sua plenitudine: sicut nec ipetu uno virgultum excrescit in arborē robustā sed oīa tempus suum hñt· et per determiātas moras regulatissīe vnūqdqz tendit ad sui consummationē· Est igit̄ consiliūm omniū sanctorū prm̄ qui de moribus scripserunt q hō boē volūtatis q̄rē debet virū aliquē disciplinatum ⁊ in sac̄ pagina bn̄doctū cui totū cor suū et ppositum plene reuelet a quo mandata viuēdi accipiat q̄ que etiā tā diu diligent̄ obseruet· donec ipō licēciāte aut certe spū scō reuelāte ad altiora se trāsferat· Hic nāqz uir heroycus siue spūalis oia diiudicat· nāz considerat· ppositū explorat et iuxta hoc qd viderit expediē· singlā moderatur· Cui⁹ etiā ɔsilys rō diuinis ē obtpandū· qiua in eo hitat spūs scūs· Qui de hys dubitat legat r̄gulam Bñ Iheō· ad eustochiū ⁊ eplāz ad demetadē ⁊ alia ei⁹ opuscula Sibi ē Augusti Bñdā Bnar· ⁊c̄· ⁊ si aliā iueneit qd n̄ puto· mēdacij me ārguat vm̄ vt per cottidiana exēpla id probem ad oculum ista videmus in scolis studium idst ⁊ apbatis regionibus Vbi de hys oibus diligenter inquiritur· nec quisq̄ in feruore permittitur ambulare· iuxta motū capitis sui q̄si secur⁹ sit oib⁹ eo q habuerit bonam volūtatē ꝟ ꝑ· r̄g'las scōꝝ prm̄ istituit̄ i oib⁹ ⁊ q̄ sic pcedit secure pcedit ⁊ pficiet n̄ tn̄ sn̄ gn̄di laboē et

temptatione cotidiana quia temptatio est vita hominis super terram· et ade dictum est· In sudore vultus tui vesceris pane tuo Specialiter autē virtutis exercitium est circa difficilia· quare merito requiritur ad hoc ydoneus magister· scilicet qui scientiam et experientiam eius habuerit· quia teste Gregorio Ars artiū ē regimē aiaꝝ Dicit notāter ydoneus magister quia multi reperiuntur consultores fallaces· inflati spiritu arrogātie aut auaricie et multos seducūt Heu quot hoīes simplices et bone volūtatis perierūt per tales simulatores· Dicā breuiter rē q̄ michi accidit· Cum aliqñ in adolescentia mea visitassem quēdam solitarium laycum· iugi clausura sedebat in quodam conclaui secessū ꝛ ab eo v̄bum edificationis interogassem· inter multa consilia que dixit hec aut similia verba adiūxit Qui vult esse perfectus cristian⁹ debet vēdē oīa q̄ habz ꝛ dare paupibus ꝛ osciari mēdicarē sicut xp̄ūs fecit ꝛ nil āpli⁹ curarē de scripturis qꝛ scripturē ꝯfuse sūt ꝓpt m̄ltiplicitatē glosaꝝ ꝛ bonū eꝫ ꝙ vniūse glose ꝯburerēt· hec ꝛ silia mihi ille v̄bositat⁹ dogmatizauit· ¶ Cūz diligēti⁹ cogitasse de hys q̄ adh ignarus erā h⁹ astutie q̄dā pb̄r dixit m̄· ne crederis d fātasys illis· Nap q̄zdā fab͛ filie ꝯcant q̄ oibus distractis cū mēdicare cepissent· vniuersi male dixerunt ei dicentes ¶ Cur mendicare volueris cum fortia menbra habeas ad operandum· reddi ad

officium tuum. Quid plura Tandem cum nil sibi a quoque daretur. nec quid manducaret inueniret. desperatione tactus in renum se precipitans submersus est Similia plura de talibus leguntur. Ecce venerabiles domine quanta est astutia antiqui hostis eciam contra homines bone voluntatis Quare summopere vobis precauendum est. ne in laqueum eius incidatis. placet reuerentie vestre hoc aduertere. quod communiter dicitur. Religiosi possunt se facilius tuuare contra temptationem inimici propter multa etc. Hec eciam sententia beati Bernardi et iheronimi ratio est. quia semper alieno arbitrio diriguntur nec quidquam de voluntario habent. peccatum autem est adeo voluntarium. quod si non esset voluntarium non esset peccatum. Hinc concluditur quod verus obediens vix potest peccare ex quo ulterius per oppositum concluditur quod qui non vult obedire vix potest bonum facere. Iam queso reflectite hec super statum vestrum Quid est quod quidam ita vitare solent sicut obedientiam. cum veritate loquar Nonne hec cotidiana vox dominorum canonicorum. paucis exceptis. Nos liberi sumus nemo nobis precipere habet. nos cum domini sumus nolumus ut precipiatur nobis sed ipsi aliis precipere debemus Numquid serui sumus Ach male liber est qui diaboli seruus est. nonne vulgariter dicitur Quanto stirps nobilior tanto cuiuslibet flexibilior. quod de sua generositate habent glaciem. quam nec diuino nec humano iudicio ulla in eis ingenuitatis iudicia reperiuntur. Iam dicendum est quod nobilitas vera sine

spiritualis siue secularis cum promptitudie obedi
endi soleat agnosci. ¶ Item ulterius sequit^r q^p si
verus obdiens facilius potest vitare peccatu^m econtra
qui non vult obedire difficilius potest peccatu^m vi
tare ymmo penitus no^n potest. quia diabolus eum
ad omne malum impellit que^e nullo discipline fre
no alligatum cernit. Prona e^ namq^3 omnis etas
ad malum Igitur venerabiles domine si vultis seu
ose vra^m salutem procurare cauete ab hac mala
libertate. cauete et a falsis et imperitis magistris.
per hec duo pene totum mu^ndum diabolus post se
trahit. Tollantur e medio ista duo. sc^3 pertinatia o
bediendi. et fallacia erroneorum magistro^r. quid
vlterius periculi remanebit in orbe terraru^m. Si aute^m
a magistri bene docere^nt si amici discipuli bn^n obe
dirent nonne reformatus esset mundus. hic tota
difficultas. hic toci^9 vite cristiane perfectio latet.
Sz absit h^o dicit libertas mala vt sit me alteri sub
dam. q^p michil michi reseruem viuit dominus ego
pariter consiliabor ego quod placet faciam. alie
num non audiam. nisi forte illum qui loquitur
michi placentia. ¶ O periculum periculorum nimis
super omnes filios adam effusum. q^d vtiq^3 paucis
simi effugiu^nt. sc^3 electi p^fecti in timore dei vt bre
uie^r dicat^r. via lata ad iehe^na^m e^ mu^dial^r ista libertas
p q^ pene o^is ho^ ctrat vs^q ad morte^ Iux^ta vulgatu^m
pu^bu^m. libertas p^uale^z auro videat^9 exe^plu^m familiare.

Nauis in medijs fluctibus sine gubernatore nū
quā vere libera est an non Si vere libera est · ad
portum secure perueniet· sinaūt submerget Sic
est omnis homo· qui diuinis legibus non est insti
tutus· nūquā aliquis talis est saluatus· quia a dia
bolo possidetur ad cuius voluntatem vinculis pra
ue consuetudinis tenetur irretitus· ¶ O utinā vide
rent singuli quod vidit beatus Martinus Cum ei
aliquādo venisset ad pallatium cuiusdā tyranni vi
dit quemdam maximū demonem sedere super col
lum eius instar equitis qui ipsum duxit quocūqꝫ
voluisset Simile beata Brigitta vidit Cum qui
dam superbi prelati ascendissent super equos pō
paticos ꝙ totiēs ethiopes quidā ascenderunt sup
colla ipsorum · sic miser homo decipitur putans ꝙ
suam impleat voluntatem et nescit ꝙ diaboli ser
uit impulsibus ad omne malum· ¶ Hec sunt stipē
dia male libertatis· quando scilicet vnusquisqꝫ fa
cere delectatur· quod sibi ꝓpria voluntas suadet ꝙ
communiter diabolus quodam quasi hereditario
iure fatale sibi seruire cogit· Ecce quod homo sum
me diligit ⁊ appetit hoc sūme sibi preciosū ē ꝓpriā
scꝫ ad iplē volūtatē· vt nemo sibi dicē possit· cur sic
facis· aut ab illis et illis abstineto ⁊c̄ · quia hac li
bertate omnibusqꝫ vicijs exponitur · ¶ Vnde
Apostolus ait· Si secundum carnem vixeritis 3
moriemini vbi sic dic btūs Augustinus Ille scd̄m

carnem viuit qui secundum seipsum viuit. Idest pergit q̃ vult. dormit quando vult. et q̃ diu vult loquitur quidquid vult. Manducat et bibit quãdo vult. et quãtum vult. ridet iocatur ociatur prout vult. occupatur quando vult et in quibus vult. Quidquid naribus suaue est querit. Quidqd auribus blandum. Quidquid oculis delectabile Quidquid corpori suo iocundũ exercet et prosequitur Delectatur i vestimẽtis curiosis et epulis splẽdidis et domibus gloriosis Quid mlta. omnia desideria carnis sue exq̃rit et perficit sicut vult et quando vult. qui sic viuit absq3 omni dubio eterno morte morietur si nũq̃ q̃d q̃ hẽbit ex hys q̃ vult. sicut exẽplificat dominus i euãgelio de diuite epuloẽ. q̃ h oia ad nutum huit prout voluit. sed postea vnam guttam aque obtinere non potuit pro refrigerio lingue sue in tanta penalitate constitutus in qua adhuc est vsq hodie et ineternum manebit. nec vnq̃ gutta illa sibi dabitur h iugit peius hẽbit ¶ Ecce venerabiles dñe. q̃ insensati sunt qui hic de mala libertate gloriantur. non volentes submittere collum suum iugo cristi qui dixit Discite a me quia mitis sum et humilis corde. tollite iugum meum super vos et inuenietis requiem animabus vestris ¶ Igitur pensate diligenter statum consciencie vestre. quomodo vixistis et quomodo cotidie viuatis et quales sint cum quib9 cõuersami. q̃ ex hoc magna dependent

portio salutis vestre Dicit namqʒ spiritus sanctꝰ
spiritus vtqʒ veritatis qui neminem fallit per os
pphete Cum sancto sanctus eris·et cum viro ino
cente innocens eris·Et cum electo electus eris ·et
cum peruerso peruerteris·Vbi dicit glosa·Ex cõ
uictu mores formantur Nam qui tangit picem in
quinatur ab ea·et qui tenet herbam odoriferam p
cipit suauitatem eius· Quia reuera vita huma
na non est ludus puerorum Ecce vt plane loquar
vobis·quia psbiter et canonicus estis·non licet ni
si cum spiritualibus conũsari quia de elemosinis
viuitis ·et ideo omnino debetis vos optare vt sitis
dignus et gratus mediator inter deum et homiẽs
hoc enim clericus sonat quasi de hoc seculo acceptꝰ
et sorti domini mãcipatus ¶ Igitur cum deo et spi
ritualibus viris erit conuersatio vestra si recte vi-
uere vultis · ¶ Item non sufficit qualitercumqʒ
viuere · sed sicut canonicus idest regularis·canõ
enim dicitur regula·Inde canonicus idest regula-
ris ·¶ Dicitur autem regula quia regit et secundũ
quam aliquis bene regulatur ac dirigitur· ¶ Igi
tur qui non vult regi nec etiam dirigi ipse non
est canonicus· Si autem non est canonicus tũc
coram deo non potest leuare fructus prebende cuiꝰ
titulum falso nomine possidet· Et si leuauerit pec-
cat et ad restitutionẽ corã deo tenet̃ Et si ñ restituẽ ñ
vʒ tũ: diuina iusticia ipʒ eterne seruituti adiudicabit si

in hac vita dū adhuc temp⁹ habz condignā pniām non egeīt· Hoc omnibus mois est tenendū φ ipossibile ē φ vnus q̄drās iniuste leuatus apd deū sit in obliuione·sicut apte euāgeliū dicit Si vadas cum adūsario tuo in via·compositione te cū illo·ne forte tradat te iudici et iudex exactori et exactor mittat te in carcerem·Amen dico tibi non exibis inde donec ultimū quadrātem reddas·Vere hoc ē formidabile v̄bum audis qui leuant grandes reddit⁹ ecclesiarū iniuste Aut si iuste leuāt si tūc diligēt non student orare et alia debita ecclesiastica facere prout tenentur· Vos autē venerabil' dn̄e qui spiritu dei tactus nō dissolute sed canoice viuē vultis sup̄ dcm̄ psalmi'te verbū in principio positū diligenter aduertite·s· Sic psalmum dicam noi tuo in seculum seculi ut reddam vota mea de die in diem·¶ Faciant alij q̄dquid velint vos iugiter ruminate huius versiculi efficatiam·et ut intantū vobis familiaris iste versiculus fiat et dulcescat vt quotiens campane sonitum auditis· deuote enim submurmuretis dicendo·sic psalmum dicam nomini tuo· Hoc enim suaue colloquium inter deum et animam deuotam non in vacuum transibit sed magnam quidem gratiam reportabit·Potest eciam iste versiculus secundum quosdam expositores sic ordinari·vt retrograde legatur in construendo·videlicet sic reddam vota mea de die in

diem· i·p singulos dies·vt psalmum dicam nomi
ni tuo in seculum seculi·i·merear te laudare ietnu̅
et hic sensus est planior q̅ꝑ primus vterqꝫ tamen
bonus. ¶ Pro cuius versiculi maiori explanacõe
quantum ad ꝓpositum valet est aduertendum·ꝙ
duo possunt in eo considerari que cuilibet canoico
bone voluntatis aut vicario siue perrochialis ecclẽ
pastori·ymmo vnicuiqꝫ spirituali viro ac bone vo
luntatis cristiano sunt precipue necessaria·cuilibꝫ
secundum proportionem status sui·Primum est
directio intentionis·secundum execucio operis·J
gitur loque̅o ꝫm ꝓpositum nostrum dicimus ꝙ q̄
libet canonicus aut vicarius ꝑmo debet intentio
nem suā dirigẽ ad dominū deum vt quidquid facit
ad gloriā dei ordinet ⁊ hoc notatur cū dicitur·psal
mum dicam nomini tuo·Plures namqꝫ psallūt
et bona opera faciunt·non ad dei gloriam sed ad
suam querentes laudem ab omnibus aut lucrum
temperale·Hy tales non soluūt vota sua sed furā
tur ꝙ illi cui dn̄t subtrahūt fallacitẽ ⁊ sibiipis ẽsse
uāt licꝫ ivtilẽ·ꝙ se q̄rit ⁊ n̄ dei hõrẽ. Dꝫ ver9 ẽsti
ang psalmū dicit noī dn̄·n̄ suo ꝙ ꝯsiderāt ꝙ ex se
nichil est et ideo domino totum tribuit dicens Nō
nobis domine non nobis·sed nomini tuo da glo
riam ·Quidquid enim sumus et quidquid habe
mus tu largiris sine te et statim in nichilum redi
geremur· Tu sine intermissione aspicis nos et

6

2[8]

nūquam obliuisceris creaturarum tuarum a qua
a te est totum nostrum esse a posse et scire et quid
quid habemus. Ideo merito tibi a nobis debetur ō
nis laus honor virtus et gloria et gratiarū actio
nūc in seculū seculi idest ieternū. Ubi dicit scūs tho
mas in prima pte summe. q deus est in creaturis
non sicut calor in aqua. sed sicut sol in aere. quia
remota aqua ab igne adhuc manet ad tempus aq
calida. sed remoto sole ab aere statim aer tenebres
cit. nec quidq luminositatis remanet. sic deus si
nō ɔtinuo creaturā administraret stati ois creatu
ra esse desineret. Et ergo merito vniūsa creatur
debet esse parata iugiter ad obediendum suo crea
tori sine quo nec ad momentum esse potest. et hec
ē principalis causa et primaria quarē soli deo debet
honor et gloria quia ipse est a nullo sed omnia ab
ipso sunt. ¶ Hec aūt contemplatio iocunda in li
bro creaturarum in imensum extendi potest nec
doctore opus habet quia quasi violenter se ingerit
huamanis sensibus. ita vt inexcusabiles sic ōmis
homo. Unde dicitur in Job Interroga iumenta
terre et docebunt te. Hinc secundum Apostolum.
Quecūq faci n9. siue cōmedam9 sū bibam9 sū aliud
quodcumq faciamus. omnia quidem ad dei glori
am faciamus. Hoc autem nobis est vtile. non
sibi. quia nullius eget. Secundo eciam quilibet
canonicus aut vicari9 debet diligenter aducē qb9

et quibus debitor sit iuxta vocationem suam et hoc diligenter opere adimplere ad quod tenetur prout melius poterit· quia sibi non sufficit generalis quedam bona voluntas sine operis execucione sicut dicit dominus in euangelio· Non omnis qui dicit michi domine dn̄e intrabit in regnum celorū sed q̄ facit voluntatem patris mei et iterū· qui custodit mandata mea et seruat ea hic est qui diligit me· Est autem dei mandatum vt reddam⁹ omnibus debita Est autem quilibȝ canonicus triplex debitor· scilicet deo sibi et proximo· de quibus multa scripta in sanctis libris reperiūtur· sed quantū ad presens sufficit arbitramur· quod omnib⁹ legalit̄ satisfacit· si diuinum officium debite persoluit Si autē vltra facit illud super erogacionis est et hoc iā q̄ dicimus vocatur debitum ecclesiasticū· sed si aliūde se obligauerit ad partem ad quod eū ecclesia non astringit hoc vocatur debitum p̄sonale· ad hoc eciā tenet̄ si licitū fuerit ꝛ honeſtū· Igitur tota itētio dȝ ad hoc tēdē vt officiū ecclasticū rite persoluat ꝛ hoc tāgit̄ ī scd̄a ꝑticlā p̄dc̄i versiculi scȝ reddā vota mea de die ī diem · que verba multa includunt· quia valde multa requiruntur ad hoc quod aliquis rite diuinum officium persoluat sicut eciam vulgariter dicitur quod plura necessaria sunt pauperi antequam diues fiat · eciam plura necessaria sunt vniciqȝ hominum antequam dign⁹

habeantur diuinis interesse misterijs etiam beatis
simis angelis pauendis Hoc ideo sancti doctores
concorditer dicunt· quia est vltra hominem diui
na tractare·ymmo vltra omnem creaturarum et
ideo diuinum officium iniungitur ecclesie ministris
et precipue episcopis et presbiteris·qui ab hoc ie-
rarchi dicuntur idest sacri principes diuinorum mis
teriorum ·Alij ministri quia hijs sociantur·et ad
tam etiam pauenda sacramenta subseruiunt sedu
le·omni sanctitate et puritate fulgere dñt vt dicit
Augustinus·Contemplamini quid sit sancto po-
pulo dei preesse a considerate quale sit sacramentis
diuinis insistere ·Altario placere debent qui de al-
tario viuunt·Et episcopus instruendo ordinādos
dicit ꝙ cum magno timore est ad sacros ordines
procedendum·atqꝫ prouidendum·vt celestis sapiē
tia·probi mores·et diuturna iusticie obseruatio
ad id electos commedet· Ecce venerabilis domi
ne qualia sunt vota et qualia esse debent que red-
dere oportet de die in diem quemlibꝫ ecclesiast: cū
De hijs beatus greg9 pulcherrimum librum scrip
sit quem omnino suadeo sepius legatis scilicet pas
torale in quo inuenietis vltra quam dicere valeo
cūcta saluti vestre necessaria· Diuina nāqꝫ discretiōe
singulis iuxta ꝙ expedit salutares largit doctrinas·

DE cotidiano autem exercitio specialiter nil
scribere possum nisi qd iuxta laudabilem vestre

ecclesie consuetudinem vos negatis in horis noctur
nis pariter et diurnis. Et si aliqua de antiquis ob
seruancijs collapsa sunt. potestis quantum gratia
vos adiuuerit laborare pro reformatione eorun
dem. Si autem audire alij noluerint tunc quan-
tum ad vestram personam attinet poteritis in do
mo ꝓpria illa supplere per alia exercitia spūalia
Iuxta consilium discreti viri. ¶ Habetur etiam
in quibusdam collegijs regula quedam canonico 10
rum valde bona olim in consilio aquensi edita et
collecta ex dictis sanctorum. sed nullum scio colle-
gium hodie in quo ita seruetur sicut in ea scriptū
ē Et propter hoc quidam dicunt ꝙ abolita sit. for
te hoc verum est quo ad aliqua scilicet refectorium
et dormitorium et similia positiua. sed quo ad ali
a que sunt iuris diuini. stabilis est et manet ī euū
Ratio autem quare tam salubris regula abolita
sit. supradicta est quia pauci sunt qui submittere
volunt ceruices suas iugo discipline sed omnes li
bertatem affectāt. ¶ Vos autem venerabilis do-
mine. qui per viam illam incedere vultis que arta 11
est et ad vitam ducit per quam pauci ambulant
Diligenter eidem regule mores vestros conforma
te. quia optima est ex elegātissimis sanctorum doc
trinis composita et ita discrete procedit vt cuilibet
bone voluntatis viro bene sit portabilis. et quia
forte nonnulli sunt vobiscum q̄ libros istos ā non

habent aut propter paupertatem sibi procurare n̄
valent· Igitur ne illis caritas nostra desit· aliq̄
hic annotare breuiter ex eisdem et alijs deuotis li
bris intendimus·per que suam conuersationem
regulare possint vt coram deo et hominibus in sci
tate proficiant· Que si studeose hec obseruauerīt
absq3 dubio etiam in seculo manentes·religiosam
vitam ducere possunt· Hoc autem premittendū
est· q̄ secundum diuersas temporum vices diuer-
si modi viuendi in clero fuisse narrantur de quib9
gracianus in decretis plura collegit et precipue ī
cā xij·questione prima et alijs locis multis· In
primitiua siquidem ecclesia nullus ad clericatum
aut sacros ordines admittebatur nisi magna san
ctitate ceteros antecederet·omnino a conūsatione
laycali segregatus summaq3 religiositate preful-
gens Nam tanta crudelitate et seuitia pagani tūc
fidem persequebantur· vt preesse nemo vellet nisi
valde pfectus quia teste beato gregoio·Quanuis
erāt pōr in dignitate·pōr trahebatur ad martiriū
Stetit autē hoc tempus annis pene tricentis vs̄
ad Siluestru et Cōstātinū magnum in quo pene
nullus honor et reuerentia fidelibus deferebatur
quia tunc erat apud vulgares scandalosum esse
cristianum· Sed postquā constātinus magnus
et alij autem principes templa ydolorum subuer-
terunt et baptismū susceperūt·cepit xpianū nomē

in gloria esse apud cōmunem populū· et p̄hibite fu
erunt oc isiones fidelium· vnde et tūc fides maxiē
creuit· Idem aūt imperator volens ecclesiasticos in
honore esse· maximas possessiones ecclesie contulit
vnde clerici et paupes sustentarētur· q̄tenus cōmo
dosius diuinis int̄ esse possent· et p̄ cōmuni populo
diligēcius oraret· Similiter et alij pricipes in di
uersis locis fecerūt· et ex tunc ecclesiastici ab hijs
opibus vacare ceperūt· et sedule diuinis insistere
viuētes de elemosinis fideliū· Videntes aūt sancti
patres q̄ grandis cōflueret multitudo· et q̄ sine a
liquo vtili labore et occupacione cohabitare non
possent ecclesiasticum officium· regulas varias·
et diuersas viuēdi modos instituerūt· Vnusquisq̄
prut spiritus sanctus illi dabat Nam btūs Ieroni9
diuinū officiū ordināuit· Ambrosius ymnos et can
tum supaddit· Pachomius· Basilius· Augustin9
et alij reglas ediderūt· maxima q̄z tūc sanctorum
heremitaꝝ et monachoꝝ multitudo extitit· Fuitq̄z
tunc vix aliqua drīa int̄ religiosos et clerum· quia
nōdum erat ista solemnis professio instituta q̄ ho
die in monasterijs frequētatur· Verum successu
temporis et caritate frigescente hec generalis sanc
titas valde cepit declinare singulis abeuntibus
post cōcupiscentias suas· intantum q̄ cepit diuisio
apparere inter ecclesiasticos· ita q̄ quidam nomi
nabant se canonicos· quidam monachos etc̄·

pretextu cuius magna superbia et auaricia in de-
co surrexit. De quibus beatus gregori9 sepe men
tionem facit in dictis suis et alij. Huic autem pes
tifere abusioni sancti patres occurrere volentes et
clerum ad pristinum statum reuocare cupientes
regulam quamdam canonicorum i consilio aquẽs
si tempore. Lodewici Imperatoris magno cum mo
deramine ex antiquorum dictis collegerũt. Precipi
entes vt qui monasterijs viuere monachicis mo-
re non vellent hui9 regule institutis omni consci-
entie securitate se tradere possent Sed rursum ab
hac sancta regula ita despectabiliter ecclesiastici nũc
defecerunt vt vix aut nullomodo possibile sit q vm
q reduci possint Inpletur qz hodie illud prophetiam
Et erit sicut populus et sacerdos ¶ Verum qui boe
12 volũtatis sunt illi malicia tempis obesse ñ potest.
Faciant melius quod possunt et sollicite ambulent
cũ deo suo et salui erũt. q vt facili9 possint septẽ sol
licitudines circa quas bona voluntas occupari se
debet aduertent.

De habitibus spiritualis hominis.

Sollicitudo igitur prima bone voluntatis ad
hoc tendere dz vt exteriorẽ hominem debite
13 componat tam in loquendo etiam commedendo bi-
bendo ambulando et cetera. quatenus quicumqz ei
mores ipsius considerat edificetur et dicat. Ille
quidem est disciplinatus vir et vtilis in officio ec-

clericos. quia omnes sanctam vitam in eo vi-
dent. Hec autem compositio morum inter simpli
ces et mundane vite homines maxime est necessa
ria quia facilime scandalisantur quando vel parū
clerici ad libertatem extrinsicam declinant. Econ-
tra autem quando vident eos mature incedere et
timorate conuersari in omni castitate et sobrietate
tunc maxime edificantur et venerant̄ eos. ¶ Sit
igit̄ mēsa frugalis de cibis simplicibus. ñ nimis de 14
licatis nec nimis grossis sed medie temperatis. qꝛ
hoc expedit ad sanitatem corporis. ¶ Ieiunia sic
temperare studeat vt non lasciuiat nec eciam defici 15
at in seruitio domini hoc namq3 temptator omni
no nititur persuadere vt aut nimis homo repleat
ventrem. aut eciam indiscrete abstineat. sed me-
dium est tenendum. ¶ Sit habitus humilis non
nimis vilis nec nimis preciosus sed mediocriter 16
honestus. sine omni curiositate longus quidem et
amplus ne forma corporis more secularium appa
reat foris. Potest autem duplicem vestitum ser-
uus cristi habere vnum meliorem pro ipsis quidē
diebus festiuis. Alium siquidem deteriorem pro
ipsis diebus ferialibus. Color autem sit niger
vel griseus vel eciam blauius sed quidem non san
guineus aut eciam subuiridis vt enim non dica-
tur sibi quod ipse diabolus improperauit cuidam
si plus posses plus faceres. ¶ Sint verba pauca 17

racionabilia et utilia· nō vana· nō ociosa· nō su-
perflua· non risoria non detractoria· non scurrilia
non maledica· non inuerecunda· non litigiosa· non
clamosa· sed suauia· religiosa et graciosa vt dicit
Salomon· Sapiens in verbis seipsum amabilē
facit· gracia aūt stultorum effundetur· Item ver-
bum dulce multiplicat amicos· sermo aūt durus
suscitat furorem· Item Jeronimus· Beata est lingua
q̄ non nouit nisi de diuinis sermonem texere· Ve-
rum non hec sic sunt intelligenda quasi nūquam
sit licitum uti verbis iocundis et solaciosis qꝛ ꝑm
omnes morales· Vir sapiens et uirtuosus ꝑ loco
et tempore potest virtuose aliquando rigorem re-
mittere· et hoc maxime ad verba pertinet iocun-
da in quibus hec debent omnino vitari· vt scilicet
nō sint in honesta nociua aut detractoria· Et hec
remissio debet fieri quando omnia seriosa sunt ꝑ-
soluta· loco et tempore debito· et cū talibus ꝑsonis
que ex hoc nō scandalisantur· et tali intencione
vt hac recte acione fortius valeat ad seriosa vir-
tutis opera redire· Exemplum horum legitur de
Sancto· Johanne euangelista et de sancto· An-
thonio· quorum hec sentencia est· qꝛ expedit ali-
quando contemplacionem intermittere propter in-
firmitatem nature· vt postea melius ad spiritua-
lia videnda animus redire valeat· sicut arcus dis-
tentus fortius iaculum proicit quam qui sine

intermissione tentus tenetur· Unde Augusti9 di-
cit scd'o musice Uolo tandem vt tibi parcas· Nam
sapientem decet mēdum remittere mentis aciem
rebus agendis intentam· ¶ Et sicut supradictū ē
de Jeiu° sic et hic de hoc solatio virtuoso dici potest· 18
ꝙ diabolus nititur hominem ducere ad duo extre
ma scilicet vt sic feruenter bonis operibus insistat
quatenus totalit̄ inutilis fiat· vel ꝙ sine intermis
sione ludis et solacijs vacet et alia bona opera ne
gligat· Sed medium ē tenendū et hec regula op-
tima est et vbiqz applicanda· quia virtus ī medio
consistit Juxta illud Ne quid nimis ne quid min9
medium tenuere beati et teste beato Bernardo·
Discretio est auriga virtutum sine qua virtutes
sunt vicia·

Solicitudo sc'da bone voluntatis ad hoc tēdē 19
debet vt eciam interiorem hominem reforma
re studeat vt scilicet velit que deus vult eum velle
sciat que vult eū de9 scīe et recogitet siue memore-
tur que vult eum deus cogitare Et hic est maior la
bor neqz vnius diei· sed qui nunquam incipit
nunquam perueniet· Igitur inuocato quidem di
uino auxilio· totaliter nos propter imminentē
talem necessitatem ad hoc opus precingamus·
Magni namqz meriti est huic negocīo insudare·
quamuis enim non pro toto ad ipsum acquirat̄
quod intenditur· ¶ Sciēdū est igitur ꝙ inēnus 20

noster homo triplici morbo est infectus . i . tria sem
per concupiscit que semper deberet spernere . Et
hic oritur omnis illa difficultas proficiendi in vir
tutibus quam boni viri sentiunt etiam usque ad mor
tem quidam maius quidam minus Hoc est qd
dicit beatus paulus . Video aliam legem in mē-
bris meis repugnantem legi mētis mee . Ecce bel
lum mirabile in homine . unum contra unum . le-
gis dei contra legem diaboli . Lex dei dicit Con-
tempne omne quod est in mundo et adhere precep
tis dnī creatoris tui . Contra lex dyaboli dicit . ni
hil sit tibi cure de invisibilibus sed stude delicias cor
poris tui habere et honorem huius mundi et divi
cias ad omnem copiam Iterum lex dei dicit Caue
ne audias eam sed michi obtempera . quia omne qđ
est in mundo vanū ē nec mundus te iuvare pote-
rit nec seipsum Contra lex dyaboli dicit ne pmit
tas te decipi . qꝛ ōnia gravia sunt Ego autem ha-
beo tria que tibi sunt valde utilia et delectabilia
scilicet omnia concupiscibilia carnis . et oculorum
21 tuorum . et pompam huius seculi . exerce te in is
tis et felix eris . ¶ Ex hac triplici radice oritur om
ne malum . et ideo primus labor hic debet inchoa-
ri . ut hec triplex concupiscentia carnis videlicet
oculorum et vanitatis quod enī est superbia vite
non quidem radicitus exstirpetur quod enim est
inpossibile sed conculcetur . ne herbam peccati

germinet. sicut videmus q via que frequenter pe
dibus teritur non producit gramina quamuis radicē
intus habeat. sed si non calcatur nunc statim vi-
rescit. Sic anima que semper exercetur in via mā
datorum dei non producit mala opera quamuis
inclinationem malam intus adhuc habeat. sed si
tepescit ab operibus bonis tunc concupiscentia ma
la que intus dormiuit euigilat. et in opus prauum
foras erumpit. ¶ Igitur studiose precauendum ē
si homo ad internam pacem cupit peruenire. q elon 22
get se ab omnibus occasionibus que has concu-
piscentias solent prouocare sicut boni religiosi fa-
ciunt qui per castitatem et ieiunia et disciplinas et
vigilias. ac labores cotidianos mortificant concu
piscencias carnis et maxime fugiendo ocium et fa
miliaritates colloquia mulierū. et p paupertatem
voluntariam mortificant concupiscencias oculorū
per obedientiam et subiectionem mortificant appe
titum superbe inclinationis huius seculi. cui prox
ima autem est occasio omnium peccatorum fien-
dorum. que videlicet dicitur libertas huius secu-
laris. que nullo eciam iugo alicuius discipline
vult subdi contra ipsos insultus viciorum quod
periculosissimum est. sicut autem aperte apparet
de quodam milite insano et fatuo. qui eciam tum
alium percutere non potest insuper eciam nec sibi
ipsi prouidere vult vt armis quidem se muniat.

se muniat contra hostium tela. Hinc nichil restat
nisi mors acerba et finis sine honore. Sic omnis
homo qui in via dei vult ambulare secundum pro-
priam voluntatem et non precauet sibi ab occasi-
onibus peccatorum periclitabitur. Et datur exem-
plum de dauid qui idcirco in adulterium cecidit.
eo quod oculos non custodiuit. et in numeratione populi
similiter grauiter deliquit. quia informari noluit.
Si in hys tantus propheta cecidit. quid nobis faci-
endum est nisi vt tota diligentia custodiamus cor-
da et corpora nostra. Similia multa de alys legun-
tur. Pax igitur cordis tunc acquiritur quando mens
gratia fortificata. viciosam inclinationem compes-
cit ne malum quod cupit possit perficere. Non autem
potest homo ex propriys viribus et de communi gratia
tia internum bellum penitus sedare vt nunquam malas
inclinationes aut immissiones senciat. sed potest
intantum proficere. quod huiusmodi leuissime vincat. et
datur exemplum de principe aliquo mediocri. qui et
si non potest hostes suos expellere de patria sua.
Potest tamen eos ligare captiuare aut humiliare. intantum
quod nunquam sine suo consensu aliquod dominium aut
tyrannidem in ea exerceant. Hinc dicit beatus pau-
lus quod non debeat peccatum regnare in mortali corpore
nostro quasi dicat. et si non potestis facere vt non
23 sit tamen facere potestis vt non regnet. ¶ Est
duplex remedium contra peccatum. vnum vt se elongz ho

bone voluntatis ab occasionibus peccatorum. Aliud vt continue et feruide operibus bonis insistat.

Sollicitudo tercia bone voluntatis debet esse vt ex predictis duobus scz ex debita composicione exteriorum morum. interno exercitio spiritualis deuotionis aliquam sibi regulam viuendi eliciat iuxta sui status et nature congruenciam quam regulam vniformiter obseruet et in ea vsqz ad finem laudabiliter perseueret Hoc namqz est omnium sanctorum patrum consilium Cuius eciam exemplum in omnibus pene que sub celo sunt videmus Omnia namqz habent naturam suã et modum et consuetudinem et ordinem. sicut patet in sole luna. stellis plantis bestijs et alijs que secundum naturam sunt vniuersis. quod pulchre et ordinate quod perseueranter et vniformiter cuncta procedunt et cedeunt currunt et recurrunt crescunt et decrescunt. ¶ In solis autem humanis moribus irregularitas cernitur et quia eciam nec ex natura nec industria habet homo vt suos actus regulare possit sed ex dei gratia Ideo cõsidere sibi ascribẽ si aliquod boni fecerit debz tñ facẽ nullatenus. nez i se ẽ vt tota natura et industria gratie coperetur ne vacua in se maneat. Igitur natura per gratiam nobilitata inicium est bone vite Hanc aiũt dicũc sci prẽs bonam volũtatem. Volũtas namqz dicitur totus homo propter impiũ quod habz sup ceteras

vires. et ideo in ea ponitur totum pondus meriti et demeriti. Si homo consentit bono meretur. si malo demeretur. Si bono cooperatur amplius meretur. si malo amplius demeretur. Ex quibus patet quod homo bone voluntatis potest iugiter mereri quamdiu est in statu vie. Ratio est quia potest aut actualiter bono consentire. aut in bona occupatione se tenere. Hoc autem fit quando regulariter viuendo omnia opera sua ordinat ad gloriam dei sic aut aliter dicendo. Iam volo dormire vel comedere vel hoc vel aliud facere tali intentione sicut homo merito verus cristianus facere debet. Et cupio in omnibus placere deo. ¶ Exemplum huius datur de bonis religiosis de quibus firma sententia est. quod sine intermissione merentur. quia semper sunt in obedientia aliqua quamuis non laborent vel orent continue quia nec hoc regula precipit sed quia se conformant intentioni regule. igitur siue regula precipiat siue consulat. aut laborandum aut quiescendum semper sunt in obedientia. Quare tam quiescendo quam laborando merentur quia vtrumque ad virtutem pertinet. secundum quod hoc spiritus sanctus fieri mandauit. Iuxta hanc formam quilibet ecclesiasticus vir siue pastor fuerit prochialis ecclesie siue canonicus sive vicarius ecclesie collegiate aut alter qualiscunque abstracte vite de presenti modo viuens potest sibi legem statuere sanctorum regularum conformem et secundum illam vniformiter

discreti viri in spiritualibus experti. Hoc modo cun
cte religiones inchoate fuerunt. Unde dicit Stūs
Bernardus. Qui vult bene vivere studeat primo
unum diem bene instituere. Deinde adiungat secū
dum deinde tercium et sic de singulis. donec paula-
tim ad bonam cōsuetudinem veniat. Bona autem
cōsuetudo fortitudinem subministrabit qua acq-
sita efficitur homo naturaliter virtuosus. quia v
sus est altera natura. Ita fiet qd' primo fuit intol-
lerabile p cōtinuacionem efficitur suave et quasi
naturale. dummodo a ceptis nō desistat. Qui aūt
variis exerciciis naturam suam distemperat. nunc
illud nunc aliud gustando. nūquam erit homo so
lide sanctitatis. sed vagus et profugus super terrā
sibi et aliis onerosus. et vtibus nulli. Unde dicit.
Helinandus. q bene vivere est uniformiter vivē.
Sollicitudo quarta bone voluntatis esse debet
vt postq est diligenter informata. quid sibi
expediat et quid nō. statim illud qd' sue nature et
suo statui cōveniens est. ad practicā ponat sicut
sapiens dicit. Quodcumq; potest manus tua. in
stanter operare. Multi namq; decepti sunt hac tem
ptacione dicentes. Quid habes festinare. sufficit tibi
vivere sicut ceteri vivunt. propicius esto tibi.
Contra hanc tepiditatem oportet fortiter dimica
re unumquemq; qui in via dei vult proficere.
Qui autem tepidus est. ad caritatis augmentum

non peruemet · sed si quid habet hoc ipsum perdet · Unde dicit talibus per increpacionem illud · Ita sonis · milicie spēs amor est discedite segnes · vt aūt aliquid exēplares bone vite nouelli canonici habeant · Dictarium qd am breue hic ānotauim9 qd nichilominus in alijs deuotis libris et autenticis regulis plenius repit · ptestamur qz nullum pīudicium p hoc velle nos afferre · alijs diuersis viuendi modis pfectōribus · quasi securū esset alti oris vite institutis iam regla · ad hec mīma descēdere · sz hijs qui adhuc instituendi sunt · ista q̄uis

26 exigua obesse nō putamus · ¶ In pmis igit scdm consilium beati · Augustini · Diligatur dn̄s deus sup omnia et pximus infra deum · et ad deum · et pp̄t deum · Et ex ista dilectōne et pter cōseruandam et augendam hanc dilectionem omnia alia exercitia fiant tam spiritualia quam corporalia · Deinde invocato diuino auxilio dicat hec aut similia ve ba in oracione · Domine qui me ex nichilo creasti Et vsqz in hanc horam pduxisti · tibi gracias ago · rogans vt oīa preterita pc̄ta mea deleas et deinceps a pc̄tis preserues · vt reliquū tps vite mee tibi valeam plene dedicarē · ¶ Et qr teste eodē btō · Au

27 g9 · Iniciū bonoꝝ est ꝯfessio maloꝝ · Ideo q̄libet placere deo cupiens · studeat diligenter ad minus semel pteritam vitā discutere · et omnia integre ꝯfiteri de q̄bus eum ꝯsciā remordet · q̄tenus securitate

adepta deinceps animequiore exstat. Quod si ex toto vna vice non possit se plene recolligere tunc paulatim potest hoc supplere p tempus subsequēs donec serenitas oriatur in corde. ¶ Spe igitur con- 82
cepta. potest hanc professionem facere in oracione sua. Misericordissime domine suscipe me ad gra-
ciam tuam. et a malis vniuersis preserua. vt bo-
num propositum qd dedisti vsque in finem merito-
rie valeam producere. Propono namq; hanc vi-
uendi formam obseruare quantum infirmitas me permittit. quatenus iuxta consilium sanctorū patrum in statu gracie tue iugiter inueniar siue dormiam siue vigilem siue cōmedam siue bibam siue laborem siue quiescam. siue aliud quodcumq; faciam. Ita tamen q si hunc viuēdi modum in modum in parte vel in toto dimittam. non volo alicu ius criminis esse reus apud te. sed libere facere et libere dimittere. put placet. Si autem vult se voto obligare tunc potest sic dicere. promitto tibi domine q sic et sic volo tibi seruire per hunc ānum vel duos vel tres vel omnibus diebus vite mee. donec aliud melius inspires ac. Sed hoc ego non consulo q huiusmodi votum leuiter emittat. nisi cum magna deliberacione et preuia experiencia q₃ q̄uis sit maxime meritoriū. tñ in libtate ista q̄ ꝯīr ecclāstici nūc viuūt exceptis ēligiosꝭ viꝫ ē possibile q ꝯtinue vn9 mo9 viuēdi a quoq̄ possit suari.

sicut apud religiosos fieri solet. Verum faciat v
nusquisq̄ iuxta grām sibi desuper datam. Qui
parce seminat parce et metet. Conūtat se eciam
toto corde aut btām virginem et ad ꝓpriū angelū
et ad alios sanctos ad q̄s eum deuotio magis indi
nat pro implorando auxilio cōtra spūales neq̄ci=
as. Quia quādo antiquus hostis ꝑcipit ꝙ aliq̄s
vult sibi a pc̄cis cauere. et ad deum se cōuertere.
tunc fraudes multiplicat. ꝟ qui in domino sperāt
cuncta superat.

Sollicitudo quīta q̄ꝫ habere debet homo bone voluntatis iuxta ꝓpositum nostrum hoc est ꝑm apostolicam doctrinam ꝑsingulos dies exhibe at corpus suum hostiam viuentem bene placētem racōnabile obsequium suum. vt sicut seruiuit prius peccatis in mūdiciam sic iam studeat seruire iusti cie in sanctificacōnem. Ad dei ergo gloriam talit se potest instituere. ꝙ sic dormitum eat de sero vt euigilare assuescat de mane hora tcia. et surgens aliquid boni meditetur. videlicet de futuro iudicio Quomodo tūc omnes euigilaturi sumus. Deinde vestiendo se potest aliq̄d boni legere psalmū. Quid multiplicati sūt ⁊c̄. aut aliud q̄d placet. Et si aliq̄ illusione se meminit pollutum. peniciat pectus su um cum proposito confitendi aspergendo se aqua benedicta. et sic ad oratorium vadat et debitum
30 suū soluat sicut meliꝰ potest. ¶ Solent communiter

deuoti ecclesiastici premittere horas beate virgi-
nis marie horis canonicis singulas singulis. per-
solutis ergo matutinis de beata maria virgine. si
aliquod tempus habet ante pulsum matutinarū
de tempore. potest se spiritualiter occupare ī bonis
meditacōnibus. de passione domini. qualem noctē
agnus ille mansuetus pro nobis pertulit ⁊c̄. ¶
Cum autem ad chorum pulsatur. statim exeat ve- 31
nerabiliter cum omni grauitate et alacritate. ne
tunc vltimus veniat. ¶ Intrando ecclesiam se hu- 32
miliet quantum potest. dicens cum publicano.
¶ Domine propicius esto michi peccatori. Non
sum dignus accedere. et sic accedat reuerenter in-
clinando se ad altare et crucifixum. et maxime ad
venerabile sacramētum. tandem ad stallum suum
veniens cogitet quare venerit et consideret ꝙ ad
nichil aliud quam vt in conspectu sanctorum an-
gelorum psallat domino. Et ergo fabulaciones
omnino vitet. et signa ludicra. totusqꝫ sit intentus
hys q̄ tunc cantātur aut leguntur. Et memor esse
debet ꝙ non solum debitor est ad verba distincte
pronūcianda vel audienda. sed eciam tenetur fa-
cere debitam diligentiam ad intelligenciam et ad-
uertenciam eorum q̄ proferuntur. ¶ Insuper et 33
precauere ne distrahatur. ita ꝙ totum propositū
suum sit velle totaliter se occupare cum diuinis.
et si tūc distractō interuenerit excusatur. et q̄ cito

deph̄endit se alienatum· statim recurrat dicens q̄
uens Finitis matutinis gr̄as agat deo asscriben
do sibi si quid bene fecerit· et de negligēcijs veniam
petat· et si tempus patitur potest ad domū redire
pro necessitatibus suis semp illud obseruando· vt
silentium fuet donec missam celebraueit vel audi
erit· nisi forte loquendo pauca verba pro necessitate
34 occurrente vel vtilitate · ¶ Et deinde legat p̄mam
de beata maria p̄parando se ad p̄mam diei in ecclesi
a persoluenda · sicut supra de matutinis · Si vero
tunc capitulum tenetur· diligenter se obseruet· ne
in verbis excedat semper inuocando spiritū sanctū
quia alias citius ibi peccatur quam aliqd̄ bonum
agatur · Si tamen aliquid aperte contra deum et
iustitiam et supernam caritatem ibi dicitur· tunc
benigne pro suo interesse dicat sibi talia nō placere
dando racōnem suauiter ne alij schandalisentur ·
35 ¶ Et est notandum ꝙ dyabolus maxime nititur
in capitulis furorem suscitare vt missas subseque
tes impedire possit · Quare videt̄ ꝙ negocia cōten
ciosa alio tempore tractent̄ Ne deuotio celebrancí
um impediat̄ · Post capitulum si potest habere cō
36 fessorem libenter cōfiteatur · ¶ Deinde ad missam
se preparet siue celebrandam siue audiendam p
ut secum dispositum fuerit · et si celebraturus est
aut communicaturus est · tunc inquantum potest·
obliuiscatur omium p̄teritorum et ad deuocōnem

deuocionem se summo studio applicet vt dignum est quatenus tanti sacramēti fructus deo sibi ꝓpicio efficaciter percipere mereatur. Sunt p̄terea diuersorum patrum scripta de venerabili sacramēto et misse celebracione quodcumqꝫ magis conuenit hoc eligat. ¶ Ad terciam. ad sextam et ad no
nam. Deinde iuxta ritum ecclesie sue similiter se 37
preparet sicut iam dictum est de prima. Nec opus est hic plura documenta apponere pro viris barbatis q̄ et qualia pueris in scolis proponuntur ne dominis venerabilibus iniuriam facere videamur. Sufficit meminisse illius. Ambrosiani hꝰ est pulchritudinem viuendi tenere. ꝯueniencia cuiqꝫ sexui et persone reddere. Hic ordo gestorū optimus. Hic ornatus ad omnem actionem accōmodus et illius. Augustini. in omnibus motibꝰ nostris nil fiat qd̄ cuiusquam offendat aspectum sed qd̄ nostram deceat sanctitatem. ¶ Demum fi
nitis diuinis prandendi tempus aduenit cum om 38
ni sobrietate et gratitudine cibum sumat semper benedicite p̄mittendo flexis genubus vel reuerenter stando elemosinam aliquam corporalem si facultas adest faciat similiter et spiritualem scilicet de profundis cum collecta. Fidelium pro animabus in purgatorio detentis. Similiter pro afflictis et tribulatis aliquid potest breuiter mente
tractare prout dominus dederit. ¶ Modum in 39

m̄ cōmedendo teneat qđ beatus Bernardus descri
bit vt scꝫ tractim cibum et potum sumat singulos
morcellos bene masticando q̄ tūc dulcius sapit nu
trit melius et digerit̄ salubrius · Omnino memor
sit sanctoꝝ angeloꝝ presenciam adesse · in quorū
80 cōspectu se reuerēter habere debet · ¶ Faciat eciā
sibi aliquid legi de diuina scriptura vt sole faucē cor
poralem cibum sumant · et mens suo ferculo non
fraudet̄ · Si vero lectorem nō habet · tunc ponat
librum ante se et quātum potest legat ꝓ habenda
memoria spūalium · ¶ Cōuiuia et hospites et nū
81 dinas et dedicaciones et concursus hominum stude
at euitare · quia teste beato · Jeronimo sunt quasi
q̄dam cathene voluptatis et qui talia diligit cristo
displicet · Si tamen hospites pauperes aut religi
osos habuerit · aut viros boni testimonij qui eum
a bono proposito non retrahant · laudabile est ·
82 ¶ Ter in qualibet septimana ecclesie ieiunijs ex
ceptis · a carnibus potest abstinere · Sextis ferijs
a lacticinijs et ouis abstineat · Nisi infirmitatis
aut alia causa racionabilis obsistat · ¶ Facto prā
83 dio gracias dicat · ¶ Simul dolendo si in modo
84 aut mensura excessit · quia secundum sentenciam
beati · Augustini · Raro potest debita mensura
seruari · Apt enim · certo cottidie aduersus man
ducandi concupiscenciam et bibendi · et quis est
qui non rapitur aliquantulum extra metas ·

¶ Deinde potest pro recreacione quasi spaciando transire sine magno motu quia hoc est sanū. Ecclesiastici enim qui volunt sollicite suū officium exercere non habent tempus pro grossis operibus faciendis. et ergo debent se diligencius regere in dietis cotidianis ne in diuino officio inabiles fiāt 24
Post hec finature sue cōuenit potest parum quiescere. et maxime in estate ne caput grauetur.
¶ Reliquum tempus vsqꝫ ad vesperas potest libere expendere sicut. videlicet scribendo. legendo carpentando. aut in in ortulo aliqua plantando siue cum familia colloquendo de cura rei familiaris et necessarijs domus semper illud obseruando ne cor nimium elongetur a deo. quia alias difficulter redibit ad pristinam deuocionē. Si autem sentit se grauatum tūc potest honesta colloquia et solacia admittere sicut supradictum est. Cum aūt vespertinum tempus aduenerit. tūc preparet se sicut dictum est de alijs horis. Similiter de completorijs suo modo iuxta ritum et morem ecclesie sue ꝛc.
¶ Deniqꝫ si cenandum est. procedat sicut dictum est de prandio. ¶ Si vero ieiunium extiterit. tūc ſm consuetudinem potest aliquid parum gustare siue de speciebus siue de torta cum potu competēti
¶ Semper tamē obseruandū est. ꝙ cena frugal' sit et sobria. Alioqn̄ multa incōueniēcia senciet. Mirum est dicere quō nōnulli de elemosinis pauperū

25 (right margin, beside "Reliquum tempus ... libe-")
27 (right margin, beside "est de prandio")
28 (right margin, beside "ſm consuetudinem")
29 (right margin, beside "Semper tamē")

ventrem replent vltra q̄ꝫ digerere possunt · Et si
gratis huiusmodi delicie darent̄ forte simplex ma
lum esset scilicet corporis debilitacio · Nunc aūt anime
grauamen accrescit pro eo q̄ꝫ vix aliquis potest sa
tisfacere ꝑ elemosinis · eciam si tantum extremum
victum et vestitum inde susciperet · Quid ergo de iac
tura hac tam grandi · tot epularum et deliciarum ·
De hoc sunt horrende sentencie beati · Jeronimi et
Bernardi · Verum quilibet onus suum portabit ·
20 ¶ Completo demum die quorundam mos est q̄ꝫ
nichil post cenam loquantur sed ad oratorium festi
nanter ꝑ exerciciis spiritualibus · et hoc videtur
satis ꝑfectum nec omnibus datum est · q̄ potest fa
21 cere faciat · ¶ Si autem honeste recreari voluerit
22 cū familia nō est inconueniens · ¶ Quo facto ante
q̄ꝫ lectum petat diligent̄ se recolligat quō diem ex
penderit · de negligenciis veniam petendo et si aliq̄
notabilia pc̄ca licet venialia inueniat se admisisse
diligēter asscribat ad dicticā ne obliuiscat̄ · vt in c̄
tinuū ea confiteatur · De bene aūt gestis grās agat ·
sic rogans deum ut futurā noctem sibi salubrē et
in puritate et castitate · et sine oīm demonū infesta
cōne periculosa transire concedat · q̄tenus iterum
mane surgens denuo ipsum cum omnibus sanctis
23 laudare mereatur · ¶ Jacens eciam aliquid boni
studeat cogitare · donec simul cum sancta cogitaci
one obdormiat · ac̄ ·

Sollicitudo sexta timorati viri iuxta formu-
lam illam esse debet p pseuerantia in bono
qd cepit: scdm illud saluatoris. Qui pseuerauerit
usq3 in finem hic saluus erit. Unde dicit beatus.
Gregorius. Incassum bonū agitur si ante vite ter-
minū deseratur. Quia frustra velociter currit qui
priusquam ad metam venerit deficiat. Varijs nam-
q3 modis nititur antiquus hostis quemlibet impe-
dire ne bonum inchoet sed multo amplius ne incho-
ata consumet. sciens q sola perseuerantia coro-
nam meretur. ¶ Hinc apud religiosos qui in sco-
la virtutum cottidie versantur satis penaliter inhi-
bentur omnes occasiones recidiuandi scilicet q
non debent cum personis secularibus ꝯuersari. eci-
am sub pretextu pietatis q nō debent egredi sine
notabili causa fores monasterij. Insuper et vo-
luntarie magnas penas sibi imponūt si hec et alia
trāsgrediātur pfessionem eciā solemnem faciūt in
ꝯspectu p q̄dam ꝯfirmacōe oīm q in regla tradun-
tur q̄tenus vniuersi sciant eos debitores esse oīm
que in ea scripta sunt. Ecce quā suspecti sunt
habendi q ꝯtrariū docere volunt q scilicet obseruā-
tie regulares sint minus pfecte ꝓpterea quia neces-
sario cogunt ad bonum. Non enim vident quam
sit prona humana infirmitas ad malum eciam
post votum. Sancti namq3 patres multiplici experi-
entia edocti huiusmodi regulas et statuta penalia

ex instinctu spiritus sancti edideruut · ne filij ep̄ri
de inceps occasionem inuenirent recedendi ad comm
tium · Unde dicit beatus Jeronimus · Principium
spiritualis operis si non sit matura prouisio · solet
subsequi quoddam carnale · dei templa · spiritus
sancti vasa · nisi diligenti seruentur custodia pros
26 tibula fiunt · ¶ Hec quia ita sunt sumopere timē
dum est · sepe dictis canonicis aut vicarijs · ne
ab inimico decipiantur propter vite libertatem ¶
Tanto enim plures occasiones habet diabolus
eos temptandi · quanto sunt magis indifferentes
ad omnia · si tanto periculo dimicant cum eo bo
ni religiosi · qui summa custodia sunt permuniti
quid putamus laboris habebunt · qui pene soli sūt
cum eo conflicturi · Uerum non ista dicimus q̄
si soli religiosi securi sint et alij non · cum scriptum
sit · Fidelis deus qui non permittat suos temptari
vltra quam sufferre possunt · sed ad auisandum
de magnitudine periculi · quia reuera vt cetera ta
ceamus · plurimos vidimus deiectos astucia ser
pentis quos bonū inicium spectabiles reddebat ·
Nec mirum · qui enim vt plerumqꝫ accidit de via
peccatorum cōuertitur ad statum penitencie · nec
in scola virtutū exercetur nec magistros ydoneos
habet · aut si habet nō omnino perfecte eos audit · et
cotidie tot scādala et exēpla mala ante oculos cer
nit · totqꝫ circumuolātes spirituales nequicias patitur ·

Quid inquã mirum si talis faciliter delabitũr in id
qđ deserũt. Multa igitur sollicitudine opus est
pro pseuerancie dono. Quicũqz igitur pscriptam
formulam aut aliam tenere voluerit. Non putet
id se suis viribus posse quãtumcũqz eciam facilis
appareat sed ad dominũ iugiter clamet vt ipse det
bonũ inicium. melius medium. et optimum finẽ
Et si gracia arriserit semper sit pauidus ne eam a
mittat. ¶ Quia teste. Augustino. Magnum est
donũ quando delectat bonum Alioqñ nisi diuina
misericordia iugum alleuiauerit importabile esset
Unde Origenes. Anteq̃ sermo dei audiatur non
est temptacio vel tribulacio sed vbi signum belli.
pdicacionis tuba ostendit. tribulacionũ pugna in-
surgit. Hoc aũt quare sit dicit beatus. Augusti9
Quia cũ anima incipit ꝯfugere ad ihesum. statim
cõtra eam irasci et seuire incipit inimicus. Ac vbi
anima q̄ vicijs seruiebat ad culmina virtutum se
cõtulerit. psecutionem patitur viciorũ. Hinc scp
tum est. fili accedens ad seruitutem dei. sta in iustici
a et timore. et ppara aiãm tuam ad temptacõnem
Uerũptamen iste timor et labor. Non sine gaudio
est. sicut beatus. Jacobus dicit. ¶ Omne gaudiũ
existimate fratres cũ in varias tẽptacõnes incide
ritis. Hinc Jeronim9 ait. Nullũ puto in hac vita
sine temptacione viuere. cui forte si vna tollitur
mox aliam securius exspectet. Hoc autem debet

Et consolacionem [illegible] qui temptacionibus
[illegible] · Quod dicit beatus Gregorius ·
Hostis noster quanto magis nos sibi rebellare
conspicit tanto amplius expugnare contendit ·
Eos enim pulsare negligit quos quieto iure se
possidere sentit · Et aliud Augustini · Non est ma
ior temptacio quam nulla temptacione pulsari ·
Hinc dicit sanctus · Thomas notabile verbum ·
Quia [illegible] ceciderunt in adversis sed multo
plures et multo [illegible] ceciderunt in prosperis
et quia temptacio quandoque sentitur in adversitate
sed non in prosperitate · verbi gracia · Cum ali
quis [illegible] affligitur in corpore molestatur
in rebus vel amicis sentitur temptacio sive motus
impaciencie indignacionis vel odii · Cum vero di
ligitur laudatur honoratur tunc sentitur extollen
cia et inordinata mentis delectacio nec attendit
miser homo quantum sibi placeat indebite qui
aliquibus placere se credit · Et quanto minus et rarius
sentitur temptacio tanto minus et rarius et tan
to difficilius temptacioni resistitur quare eciam
homo facilius vincitur ·
63 Officium de septima boni viri et precipue illius
qui in sacris est ordinibus constitutus · esse debet
pro salute aliorum · ut scilicet suo bono exemplo et exhor
tacione alios a peccatis retrahat et ad bonam vitam ducat
et precipue illos qui sibi commissi sunt aut quibus convivit ·

Hoc namq3 est maxime meritoriū simul et iustū. Quia qui aliquando prauo exemplo aut forte negligencia sua alijs fuit causa dampnacōnis. Iam studere utiq3 debet ut aliq̄s rapiat de faucibus inimici et ad ouile xp̄i perducat. De hoc sic dicit. Augustinus nō tm̄ curemus habere bonam ꝯscienciam. ꝟ eciam bonam famam quātum in nobis est ꝓpter exemplum alioꝝ. Item Gregorius. Qui in occulto bene viuit ꝟ alieno ꝓfectui minime ꝓficit. carbo est. Qui vero in imitacione sanctitatis positus lumen rectitudinis in se multis demrāt: lampas est. q̄ et sibi ardet et alijs lucet. Hec aūt emendacio nō secure fit nisi p̄uia oracōne et cum omni ꝯpassione. et in māsuetudine. Iuxta illd p̄s Corripiet me iustus in misericordia et increpabit me. Item quoniam supueniet mansuetudo et corripiemur. Correctio tamen prelatorum requirit alium modum nōnūquam ꝓpter circumstancias occurrentes. ꝟ simplex clericus aut presbiter nichil debet ultra facere quam Apostolus dicit. ut scilicet procedat in spiritu leuitatis. seipsum considerando humiliter. ne in superbiam eleuetur et corruat. potest autem sic aut aliter dicere. Miror satis de meipso ꝙ non amplius studeo emēdare vitam cum cottidie video mortem appropinquare. et tamen nescio quando responsurus sum tremendo iudici de singulis que feci aut cogitaui. hec et silia

cogitaui. Hec et similia solent prouocare nonnul-
los ad compunctionem. Quod si nullum compun
ctionis signum ostendunt tunc si pie eos vult am
monere potest sic aut similiter dicere. Bone ami
ce si velletis libenter dicerem vobis aliqua que in cor
de meo diu portaui. Et tunc proponat sibi in quibus
est defectuosus. semper benigne. quia aliter non
recipiet si iracundus et indignabundus emenda
tor apparet. Verum quia sunt quidam qui huius
modi preludia non possunt sufferre. sed magis ro
tundo modo volunt alloqui. sed nescio si in spiritua
libus deseruiat. scio quod taliter solent loqui. Ego
sum simplex et planus. non possum me ita sapien
ter habere etc. Sed consideret vir sensatus quam
sint proni ad iram si defectus eorum rotundo mo-
do proferantur. Dicunt quidam se libenter recep
turos in reformacionem et idipsum petunt. sed
cum res ad effectum venerit inflammantur irascun
tur et nonnunquam peiores fiunt quam ante fuerunt
Modestia igitur est in talibus magis congrua
quamuis aliter quidam putant procedendum.
Verum quomodocumque procedatur dum frater
emendetur. satis est. Dixit quidam venerabilis
pater in heremo. Demon non expellit demonem
sic vir passionatus non curat passionatum. De
hac materia sunt multa dicta sanctorum patrum que hoc
vnanimiter concludunt quod fraterna correctio semper

fieri non potest. nisi multa discretione sit salita. et sicut nemo leuiter prorumpere debet in propriam laudem sic nec in aliorum correctione n. Quia alios recte increpare. et se digne laudare. difficilimum est apud imperfectos.

Explicit formula viuendi.

Hec prescripta formula viuendi edita dicitur a quodam religioso ordinis Carthusiensis utique magne sciencie et deuocionis viro ut ex hoc eius patet opusculo. Et quoniam in plerisque tam cathedralibus quam collegiatis ecclesiis post traditam ecclesiis a maioribus nostris saluberrimam canonicorum secularium regulam ab ecclesiis receptam et ad tempus obseruatam tot et tante dissoluciones abusiones et corruptele successu temporis succreuerunt. quod ab ipsis eiusdem regule obseruantia fere penitus est suffocata propter quod modernus secularium canonicorum status est animarum periculis et a statu gracie plurimum elongatus. Ideo valde consultum esse videtur vnicuique seculari canonico desideranti in ea vocacione qua vocatus est hoc est in ecclesia illa in qua prebendatus est permanere et animam suam saluam facere ut supradictam viuendi formulam diligenter attendat

ac iuxta possibilitatem suam ad predictam ponat
et obseruet. Est enim debito secularium canoni-
corum statui pro ut presentis patitur qualitas
temporis optime conueniens. Porro eciam ceteri
seculares clerici precipue vicarij aliique presbiteri
et in sacris constituti eandem regulam vel formu-
lam animaduertant. Nam et ipsi in ea modum
viuendi sibi congruum descriptum habent.